

Manažment CHOCHP pacienta v ambulancii všeobecného lekára

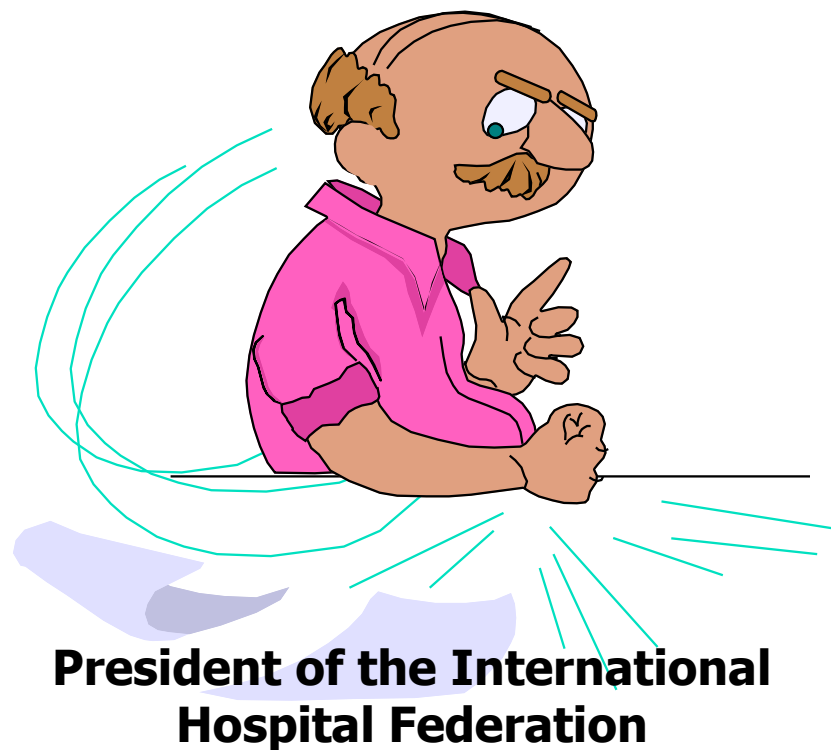

www.vpl.sk

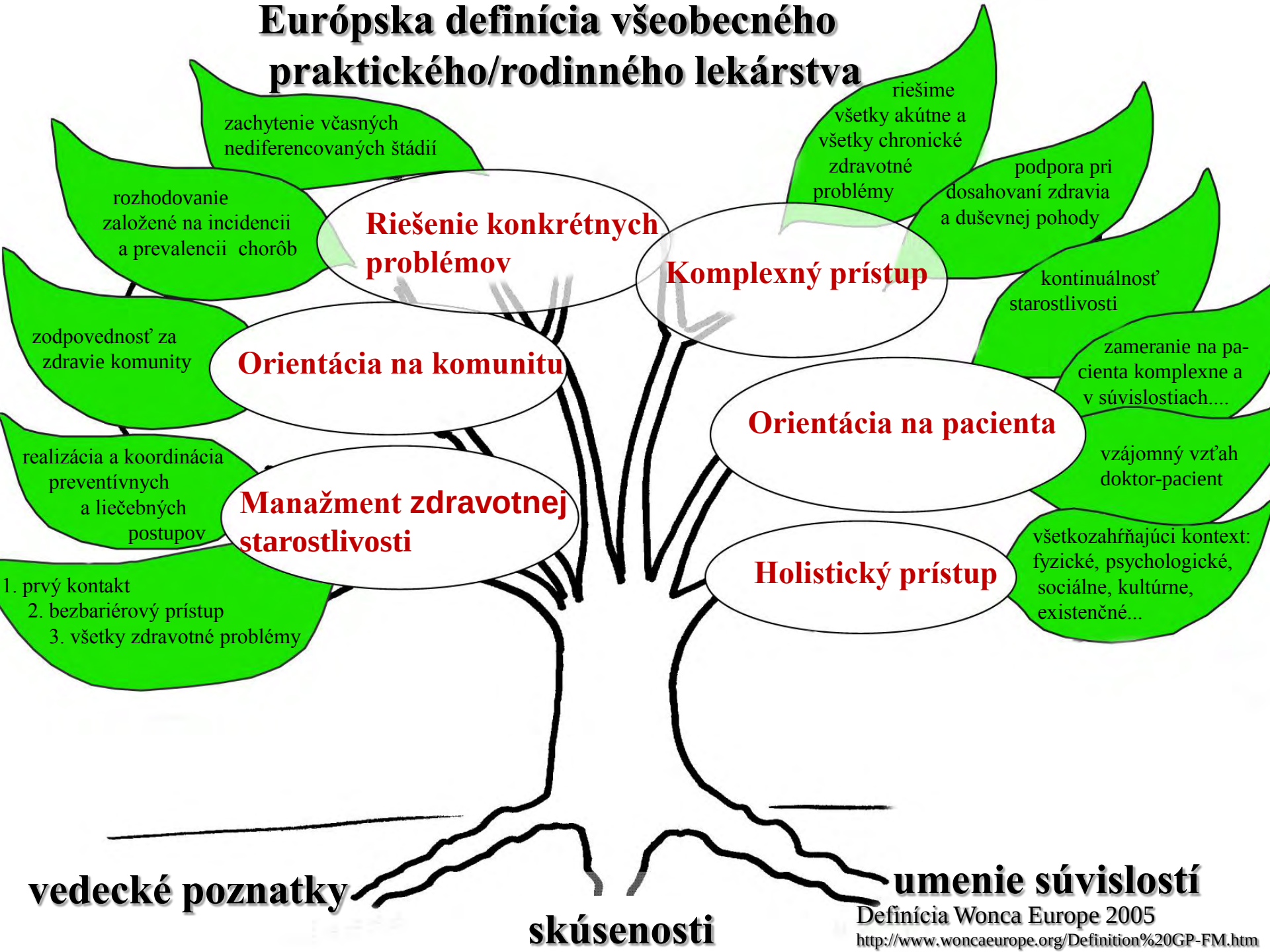
Peter Lipták, Bratislava 23.4.2009

Toto je primárna zdravotná starostlivosť?

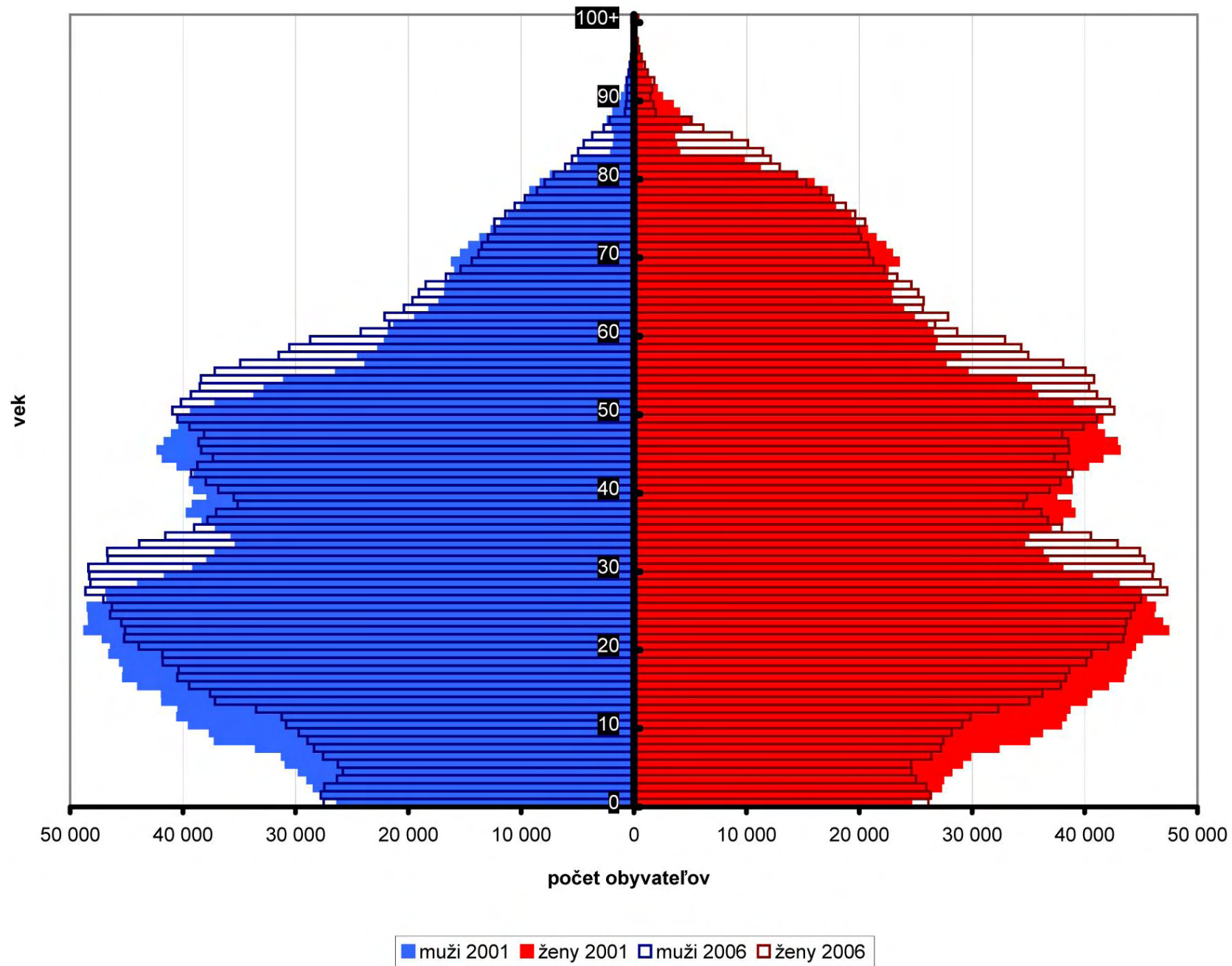
"Lacná
starostlivosť'
o
chudobných ľuďí"

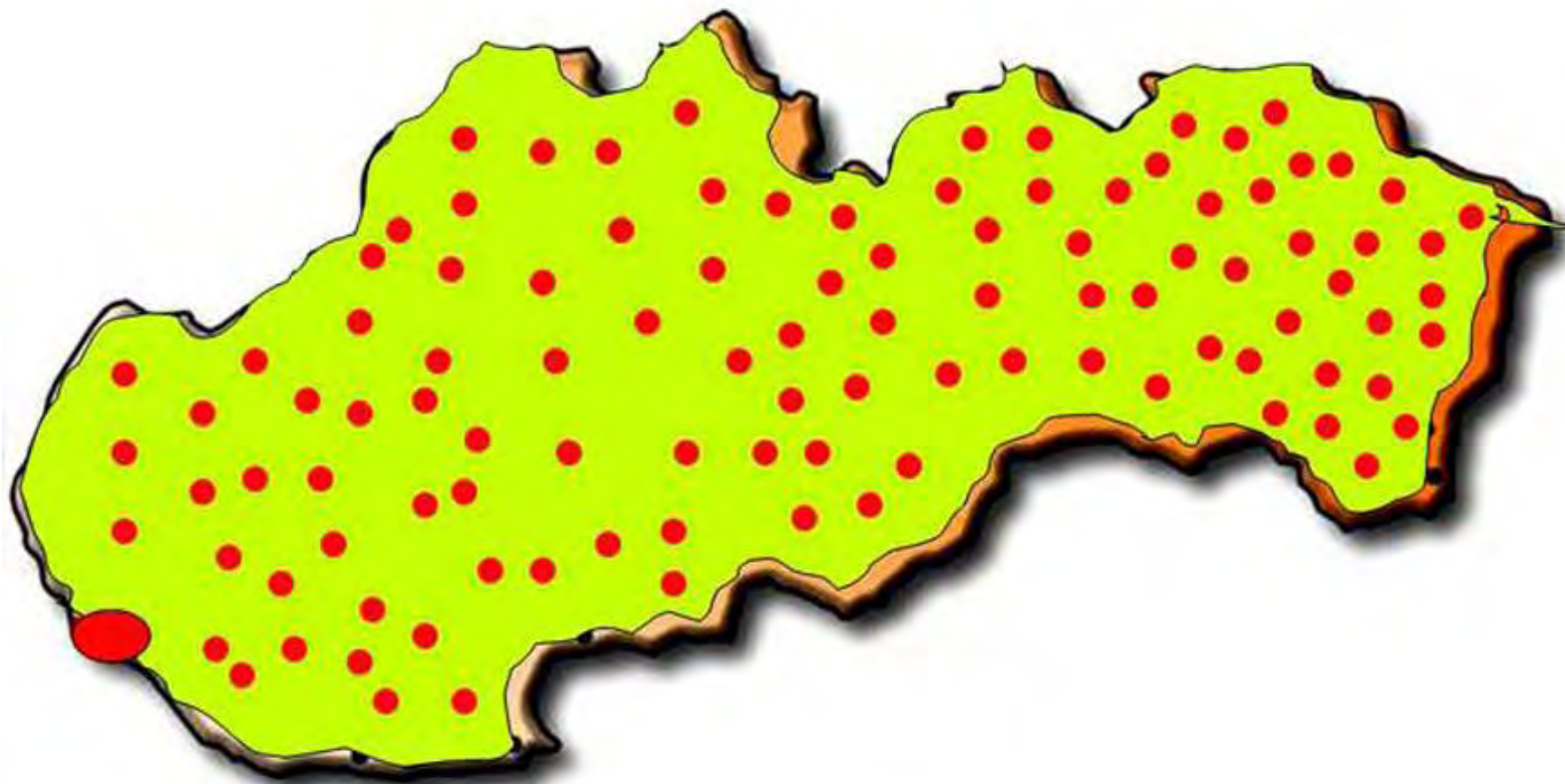
Európska definícia všeobecného praktického/rodinného lekárstva

Veková štruktúra obyvateľstva Slovenskej republiky, 2001 a 2006 (stav k 31.12.)

Sieť VLD na Slovensku

2 331 VLD, dáta v PC

(4 milióny občanov nad 18 rokov)

Preventívna karta dospelého pacienta

Základná charakteristika

Pacient: **BAGÁR Karol**

Pohl.: **M** Dátum nar.: **31.03.1948**

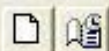
Menopauza od r.

Vek: **60 rokov, 7 mesiacov a 21 dní**

Rodné číslo: **480331/755**

Fajčí (s/deň) 0

Biometria

Dátum mer.: **21.11.2008**

Výška [cm] 171

Hmotnosť kg 85

BMI 29

Obvod pásu 105

Anamnéza

RA:

☒ NCMP O v 65

☒ IM+ICHS M v 59

☒ DM M od 50r.

☒ Štít.ž. MM

OA:

☐ NCMP

☐ IM

☐ ICHS

☒ HT 1992

☒ Štít.ž. struma s hypofunkciou 2001

HLP: ☒ Chol. ☒ TAG Liečba od: 01.10.2001

☒ Prediabetes od 01.05.1992 ☐ tehotenský DM ☐ KS DM

☐ DM Typ I. od

☒ DM Typ II. od 01.09.1995 ☒ PAD od 01.09.1995

☒ Endokrinológ od 01.11.2005 ☒ Inzulín od 01.11.2005

Namerané hodnoty

Dátum mer.: **21.11.2008**

Glykémia: 6,1

OGTT:

HbA1C: 6,3

TSH: 2,01

TAG: 1,8

TCh: 5,1

HDL Ch: 1,1

LDL Ch: 3,6

K. močová: 420

CK: 1,3

ALT: 0,81

AST: 0,36

Kreatinín: 102

GF: 82,5

TK: 160 / 85

SCORE: 7

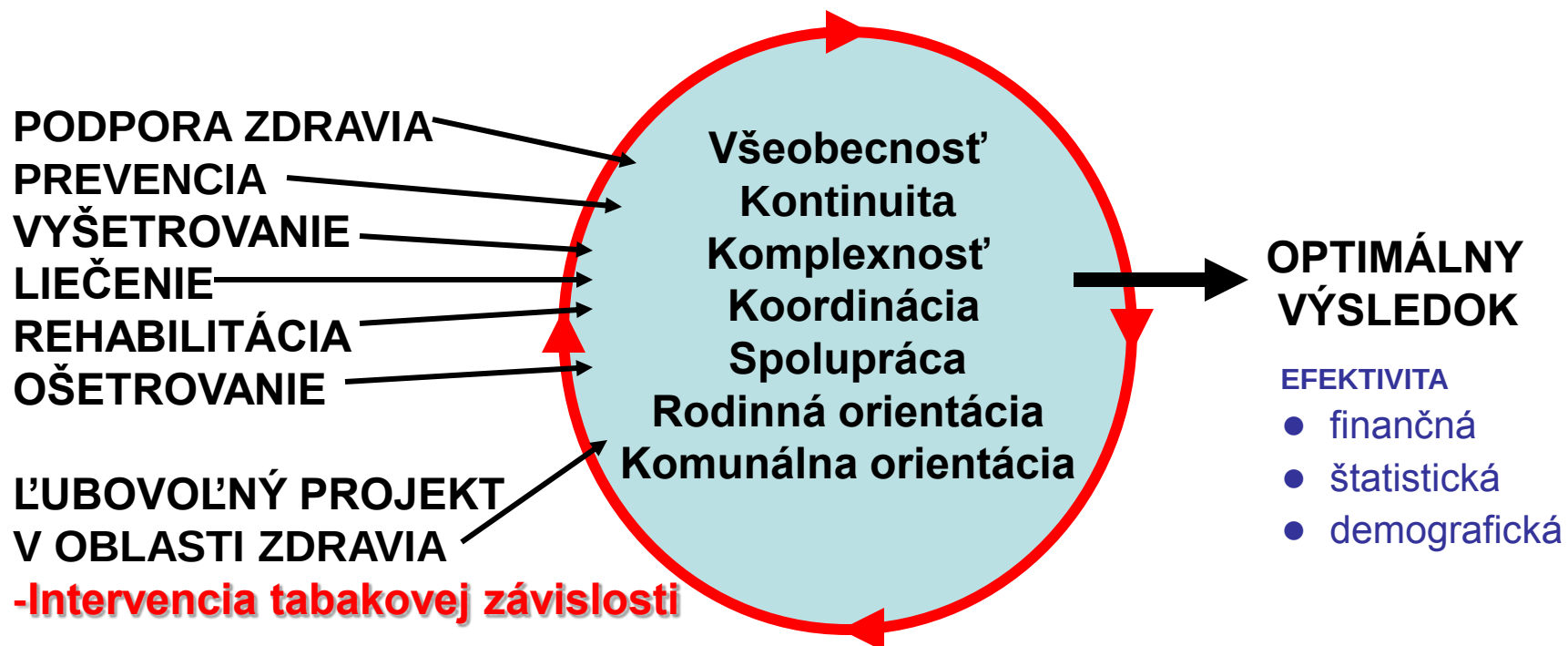
Liečba

- ☒ Diuretikum
- ☐ Beta blokátor
- ☒ CA Antagonista
- ☒ ACE Inhibitor
- ☐ Sartan
- ☒ Centrálne AH
- ☐ Iné AH
- ☒ Statin
- ☒ Fibrat
- ☒ Metformin
- ☐ Sulfonylurea
- ☐ Pioglitazón
- ☐ Iné PAD
- ☒ Inzulín
- ☒ Allopurinol
- ☒ ASA
- ☐ Plavix

Mierne znížené GF (60-90):
Pacient má zvýšené KV riziko

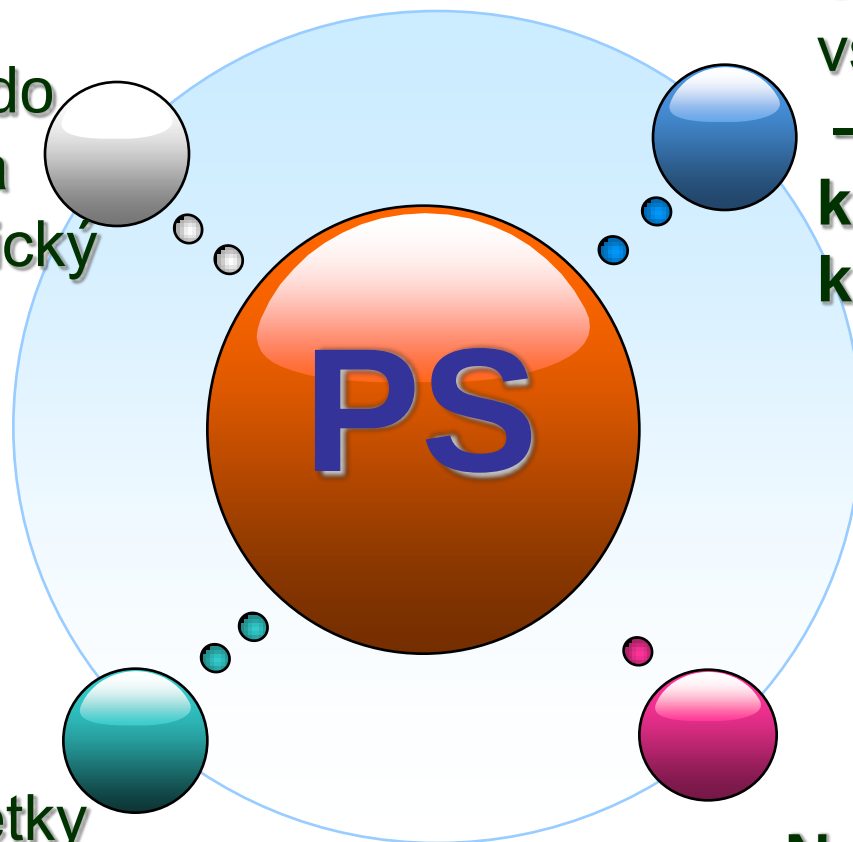
☒ Kardiovaskulárna ☒ Metabolická ☒ Onkologická ☒ Infektologická

**Primárna starostlivosť, všeobecné praktické lekárstvo –
- efektívny nástroj zdravotnej starostlivosti**

Primárna starostlivosť

**Vstup pacientov do
ZS - prvý kontakt a
následný diagnostický
a liečebný postup**

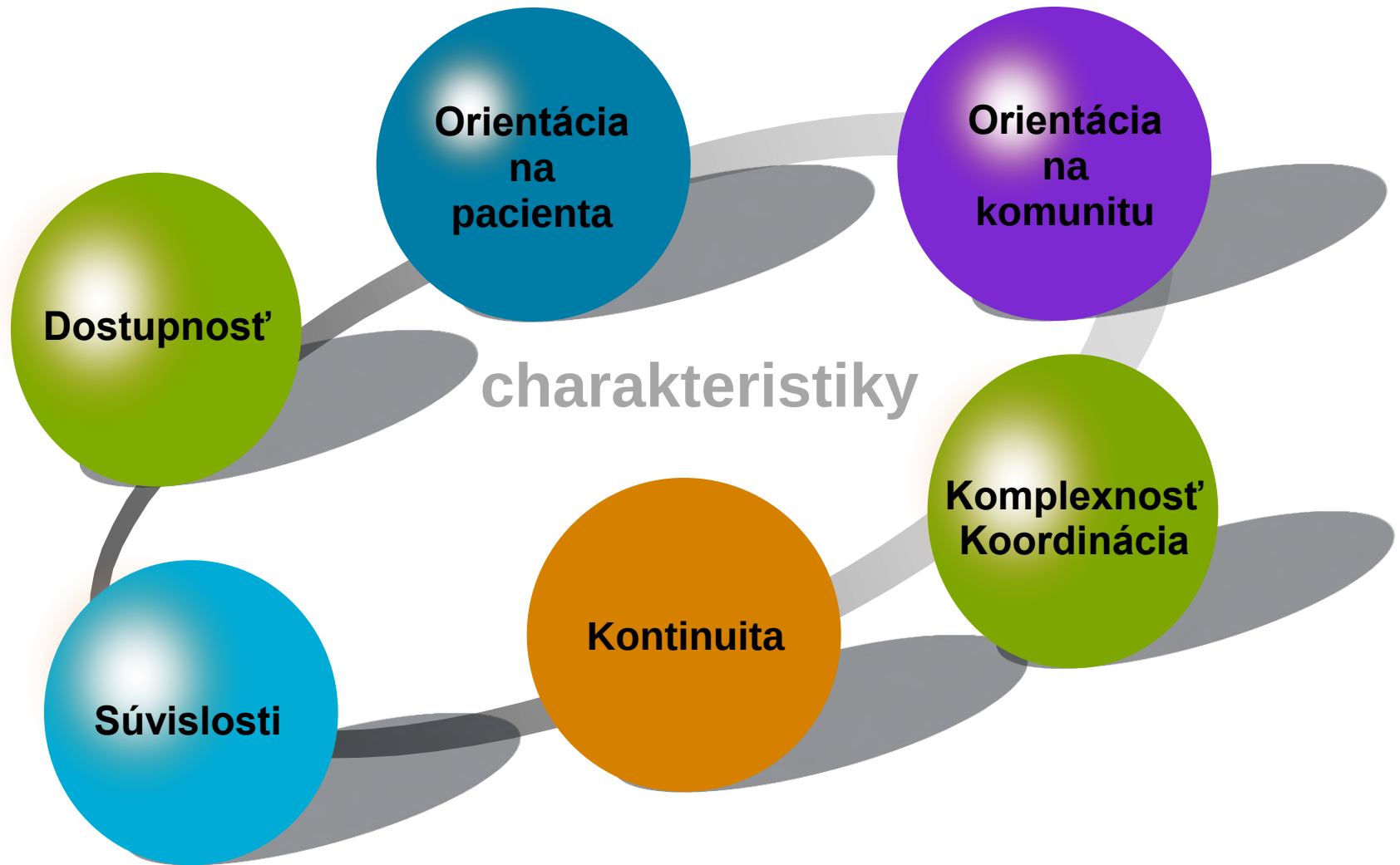

**Starostlivosť o
všetkých pacientov
– komunitná
komplexnosť a
kontinuita**

**Starostlivosť o všetky
akútne a všetky chronické
ťažkosti pacientov po určitý
stupeň zložitosti
– komplexnosť súvislostí**

**Napojenie na
špecialistov a
nemocnice**

Primárna starostlivosť

Súčasná prax na Slovensku? (I)

-zdravotná starostlivosť orientovaná **na diagnózu**

MUDr.Výmenný Lístok

- ucho- ušný, krčný, nosný
- srdce, krvný tlak- internista, kardiológ
- **astma, CHOCHP-pneumológ (alergológ)**
- depresia- psychiater
- cukrovka- diabetológ
- štítna žľaza- endokrinológ
- chrbtica- neurológ, ortopéd
- kolená, koxy- ortopéd
- oči- očný lekár
- plieseň- kožný lekár
- ...

Plytvanie časom a silami pacienta?
(Plytvanie financiami? ...)

Súčasná prax na Slovensku? (II)

-zdravotná starostlivosť orientovaná **na pacienta a komunitu**

→ ucho → srdce, krvný tlak → astma → oči →
depresia → cukrovka → štítna žľaza → chrbtica →
kolená, koxy → pliešeň → ...

→ Všetky problémy pacienta vyrieši všeobecný lekár
vo svojej kompetencii v 60-80% prípadov
(rozhoduje odborná zdatnosť všeobecného lekára).

→ Špecialista je v zdravotnom systéme lekár určený na
riešenie zložitých stavov a nie na riešenie každého stavu
určitého orgánového systému.

→ Takýto systém šetrí čas pacienta, poskytuje pacientovi
kvalitnejšiu starostlivosť o „ľahšie“ prípady (komplexne
a v súvislostiach), zvyšuje dostupnosť špecialistov
pre komplikované stavy...

VŠEOBECNÝ
LEKÁR

Všeobecní praktickí lékaři

môžu znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia:

- **kardiovaskulárne** • **metabolické**
- **pľúcne** • **onkologické ...**

- **kontinuálnym informovaním pacientov...**
- **pravidelnými preventívnymi vyšetreniami – PP 1x za dva roky:**
 - odhalenie rizikového pacienta - RP**
 - včasná diagnostika - poškodenie pľúc...**
- **kontinuálna intervencia RP**
- **možnosť včasnej liečby v blízkosti pacientovho prostredia**

Kontinuum podpory zdravia, prevencie, včasnej diagnostiky a liečby

Changing the pattern of services

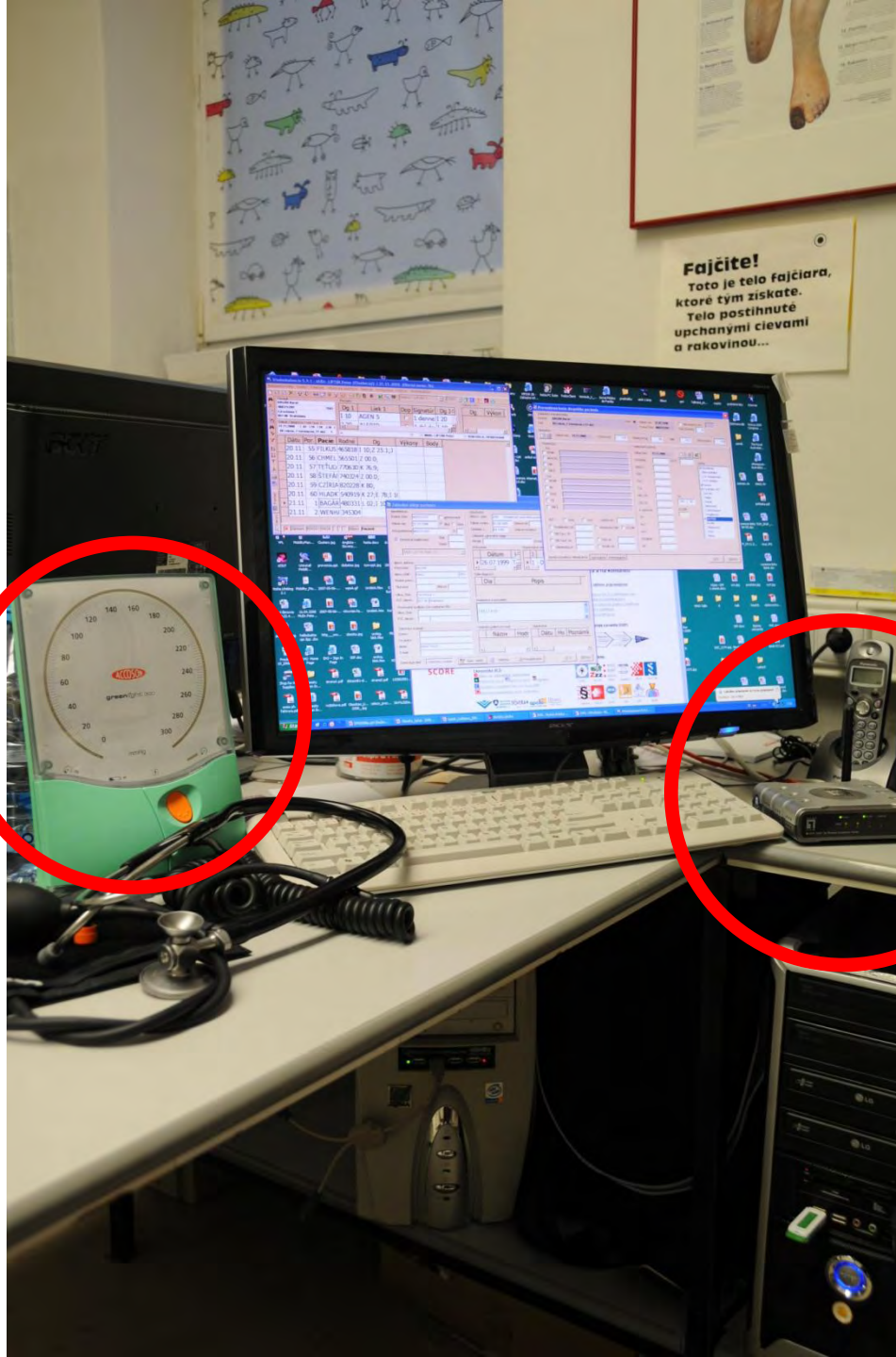
a new balance

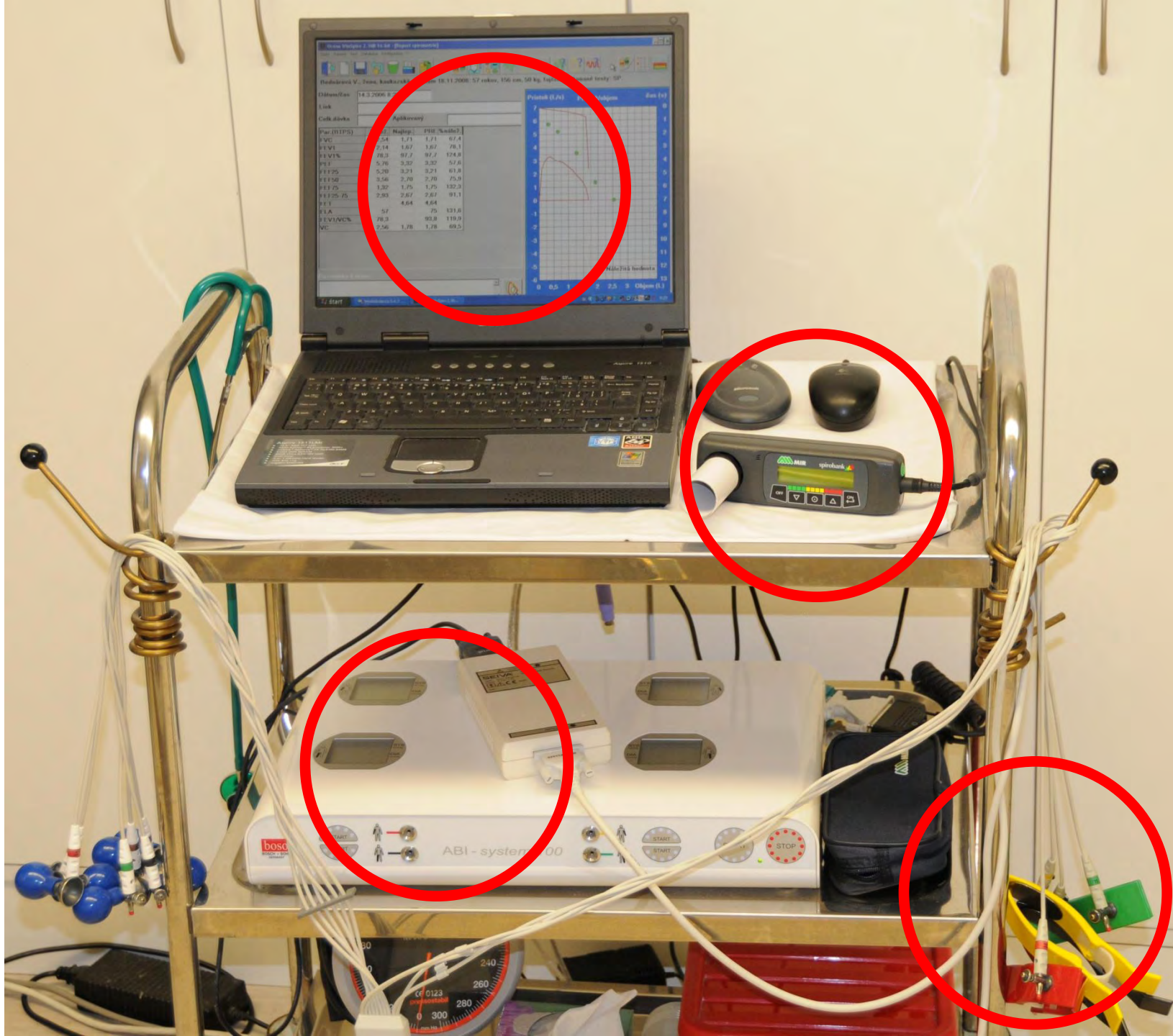

pre-acute
services

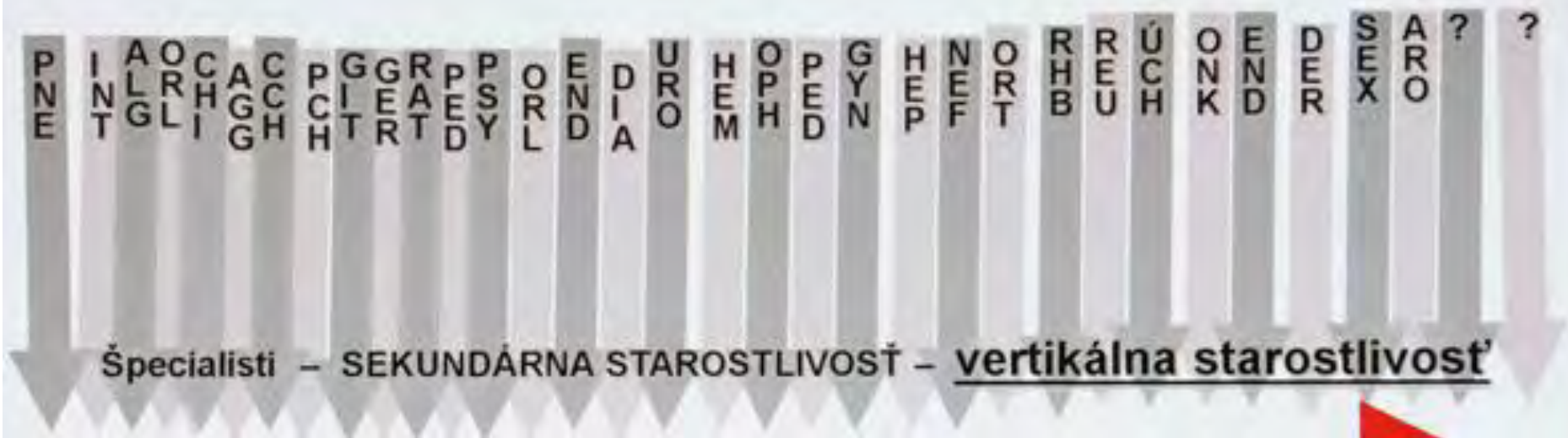
acute hospital
services

Post acute
services

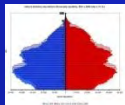

Teória a prax zdravotnej starostlivosti

Všeobecní lekári – PRIMÁRNA STAROSTLIVOSŤ – horizontálna starostlivosť

Populácia a jej problémy – horizontálnosť

spolupráca HORIZONTÁLNEJ A VERTIKÁLNEJ ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

CHOCHP

P
N
E
U
M
O
L
Ó
G

I
N
T
E
R
N
I
S
T
A

G
E
R
I
A
T
E
R

C
H
I
R
U
R
G

O
R
L

F
U
N
K
Č
N
Á
D
G.

O
N
K
O
L
Ó
G

L
A
B
O
R
A
T.
D
G.

R
Á
D
I
O
D
G.

...

ŠPECIALISTI – SEKUNDÁRNA ZS – VERTIKÁLNA LOKALIZÁCIA

VL – PRIMÁRNA ZS – HORIZONTÁLNA LOKALIZÁCIA

POPULÁCIA A JEJ PROBLÉMY – HORIZONTÁLNA LOKALIZÁCIA

PROBLÉM FAJČENIA

Predpokladané príčiny smrti

Priemerná ambulancia VLD má cca 1700 pacientov...

4-6%
100 pacientov

51%
800 pacientov

40%
600 pacientov

The Smoker's Body

Every 8 seconds someone dies from tobacco use, says the World Health Organization. Research suggests that people who start smoking in their teens (as more than 70 percent do) and continue for two decades or more will die 10 to 25 years earlier than those who never light up. It is not just lung cancer or heart disease that cause serious health problems and death. Below, some of smoking's less publicized side effects - from head to toe.

- 1. Hair loss** Smoking causes hair loss because nicotine constricts blood vessels, which can cause hair to fall out. Smoking also causes hair loss by damaging the hair follicles.
- 2. Cataracts** Smoking is linked to cataracts, a clouding of the eye's lens that can lead to blindness. Smoking also causes cataracts by damaging the lens of the eye.
- 3. Wrinkling** Smoking causes wrinkles because nicotine constricts blood vessels, which can cause the skin to become dry and wrinkled. Smoking also causes wrinkles by damaging the collagen in the skin.
- 4. Hearing loss** Smoking causes hearing loss because nicotine constricts blood vessels, which can cause the ear to become dry and itchy. Smoking also causes hearing loss by damaging the eardrum.
- 5. Skin cancer** Smoking causes skin cancer because nicotine constricts blood vessels, which can cause the skin to become dry and itchy. Smoking also causes skin cancer by damaging the DNA in the skin cells.
- 6. Tooth decay** Smoking causes tooth decay because nicotine constricts blood vessels, which can cause the gums to become dry and itchy. Smoking also causes tooth decay by damaging the enamel on the teeth.
- 7. Emphysema** Smoking causes emphysema because nicotine constricts blood vessels, which can cause the lungs to become dry and itchy. Smoking also causes emphysema by damaging the alveoli in the lungs.
- 8. Osteoporosis** Smoking causes osteoporosis because nicotine constricts blood vessels, which can cause the bones to become dry and itchy. Smoking also causes osteoporosis by damaging the bone density.
- 9. Heart disease** Smoking causes heart disease because nicotine constricts blood vessels, which can cause the heart to become dry and itchy. Smoking also causes heart disease by damaging the arteries.
- 10. Stomach ulcers** Smoking causes stomach ulcers because nicotine constricts blood vessels, which can cause the stomach to become dry and itchy. Smoking also causes stomach ulcers by damaging the stomach lining.
- 11. Discoloured fingers** Smoking causes discoloured fingers because nicotine constricts blood vessels, which can cause the fingers to become dry and itchy. Smoking also causes discoloured fingers by damaging the blood flow to the fingers.
- 12. Deformed sperm** Smoking causes deformed sperm because nicotine constricts blood vessels, which can cause the sperm to become dry and itchy. Smoking also causes deformed sperm by damaging the DNA in the sperm.
- 13. Psoriasis** Smoking causes psoriasis because nicotine constricts blood vessels, which can cause the skin to become dry and itchy. Smoking also causes psoriasis by damaging the immune system.
- 14. Buerger's disease** Smoking causes Buerger's disease because nicotine constricts blood vessels, which can cause the blood vessels to become dry and itchy. Smoking also causes Buerger's disease by damaging the blood vessels.
- 15. Cancer** Smoking causes cancer because nicotine constricts blood vessels, which can cause the cells to become dry and itchy. Smoking also causes cancer by damaging the DNA in the cells.

Telo fajčiara

Kždých osem sekúnd niekto, kto fajčí, zomrie, hovorí Svetová zdravotnícka organizácia. Viedť sa domnievajú, že ľudia, ktorí začnú fajčiť v období dospievania (a je to viac než 70% všetkých fajčiarov) a pokračujú vo fajčení ďalších dvadsiť rokov, zomrú o 20 až 25 rokov skôr, ako tí, čo si nikdy nezapaľili. Nie sú to len rakovina pľúc alebo srdcové ochorenia, čo im spôsobujú závažné zdravotné problémy. prípadne smrť. Na tomto obrázku sa zoznamíte s niektorými, menej známymi, vedľajšími účinkami fajčenia - od hlavy po päty.

- 1. Strata vlasov.** Nikotín spôsobuje zúženie krvných ciev, ktoré môže viesť k vypadávaniu vlasov. Fajčenie tiež poškodzuje vlasové bunky.
- 2. Očné choroby.** Fajčenie zvyšuje riziko vzniku kataraktov, opacifikácie šošovky oka, ktorá môže viesť k slepote. Fajčenie tiež poškodzuje rohovku.
- 3. Tvorba vrások.** Nikotín spôsobuje zúženie krvných ciev, ktoré môže viesť k suchu pokožky a tvorbe vrások. Fajčenie tiež poškodzuje kolagén.
- 4. Strata sluchu.** Fajčenie zvyšuje riziko vzniku straty sluchu, pretože nikotín zúžuje krvné cievy, ktoré zásobujú ušné bábky krvou.
- 5. Rakovina kože.** Fajčenie zvyšuje riziko vzniku rakoviny kože, pretože nikotín poškodzuje DNA v kožných bunkách.
- 6. Zubný kaz.** Fajčenie zvyšuje riziko vzniku zubného kazu, pretože nikotín zúžuje krvné cievy, ktoré zásobujú ústnu dutinu krvou.
- 7. Chronická bronchitída a emfyzém.** Fajčenie zvyšuje riziko vzniku chronickej bronchitídy a emfyzému, pretože nikotín poškodzuje pľúca.
- 8. Osteoporóza.** Fajčenie zvyšuje riziko vzniku osteoporózy, pretože nikotín zúžuje krvné cievy, ktoré zásobujú kosti krvou.
- 9. Srdcovocievne ochorenia.** Fajčenie zvyšuje riziko vzniku srdcovocievnych ochorení, pretože nikotín zúžuje krvné cievy, ktoré zásobujú srdce krvou.
- 10. Žalúdočné vredy.** Fajčenie zvyšuje riziko vzniku žalúdočných vredov, pretože nikotín zúžuje krvné cievy, ktoré zásobujú žalúdok krvou.
- 11. Zážitnutie prstov.** Fajčenie zvyšuje riziko vzniku zážitnutia prstov, pretože nikotín zúžuje krvné cievy, ktoré zásobujú prsty krvou.
- 12. Rakovina maternice a potraty.** Fajčenie zvyšuje riziko vzniku rakoviny maternice a potratov, pretože nikotín poškodzuje DNA v bunkách maternice.
- 13. Poškodené spermie.** Fajčenie zvyšuje riziko vzniku poškodených spermií, pretože nikotín poškodzuje DNA v spermatozoách.
- 14. Psoriáza.** Fajčenie zvyšuje riziko vzniku psoriázy, pretože nikotín poškodzuje imunitný systém.
- 15. Buergerova choroba.** Fajčenie zvyšuje riziko vzniku Buergerovej choroby, pretože nikotín zúžuje krvné cievy, ktoré zásobujú končatiny krvou.
- 16. Rakovina.** Fajčenie zvyšuje riziko vzniku rakoviny, pretože nikotín poškodzuje DNA v bunkách.

Strata vlasov
Očné choroby
Tvorba vrások

Zubný kaz

Psoriáza

Žalúdočné vredy

Potraty a poškodenie spermií

CHOCHP

Osteoporóza

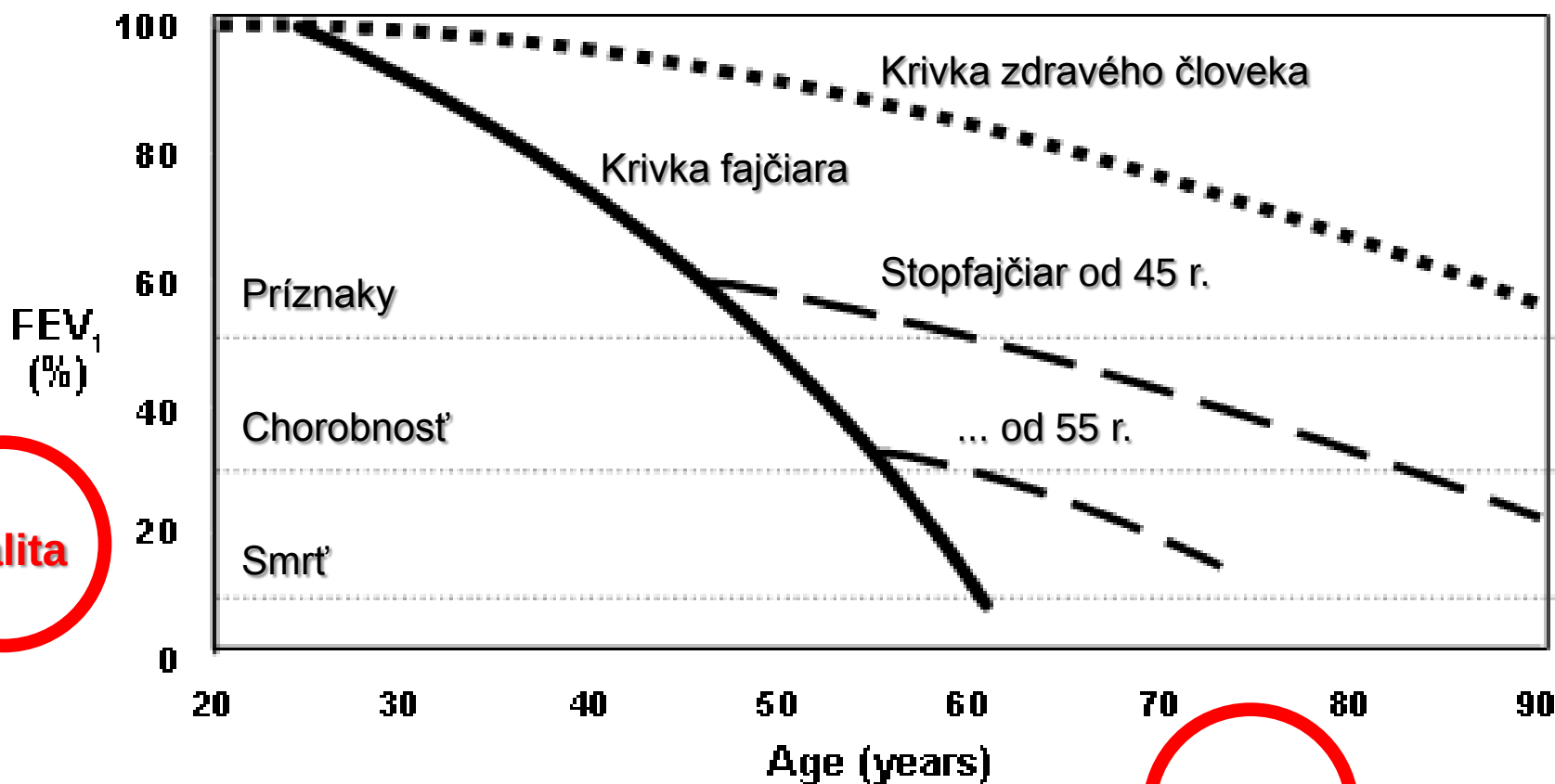
Kardiovaskulárne ochorenia

Amputácia

Rakovina – kože, dutiny ústnej, hrtanu, hltanu, pľúc, pažeráka, žalúdka, hrubého čreva, pankreasu, prsníka, obličky, maternice, akútne leukémie

Fajčenie, CHOCHP a **život**

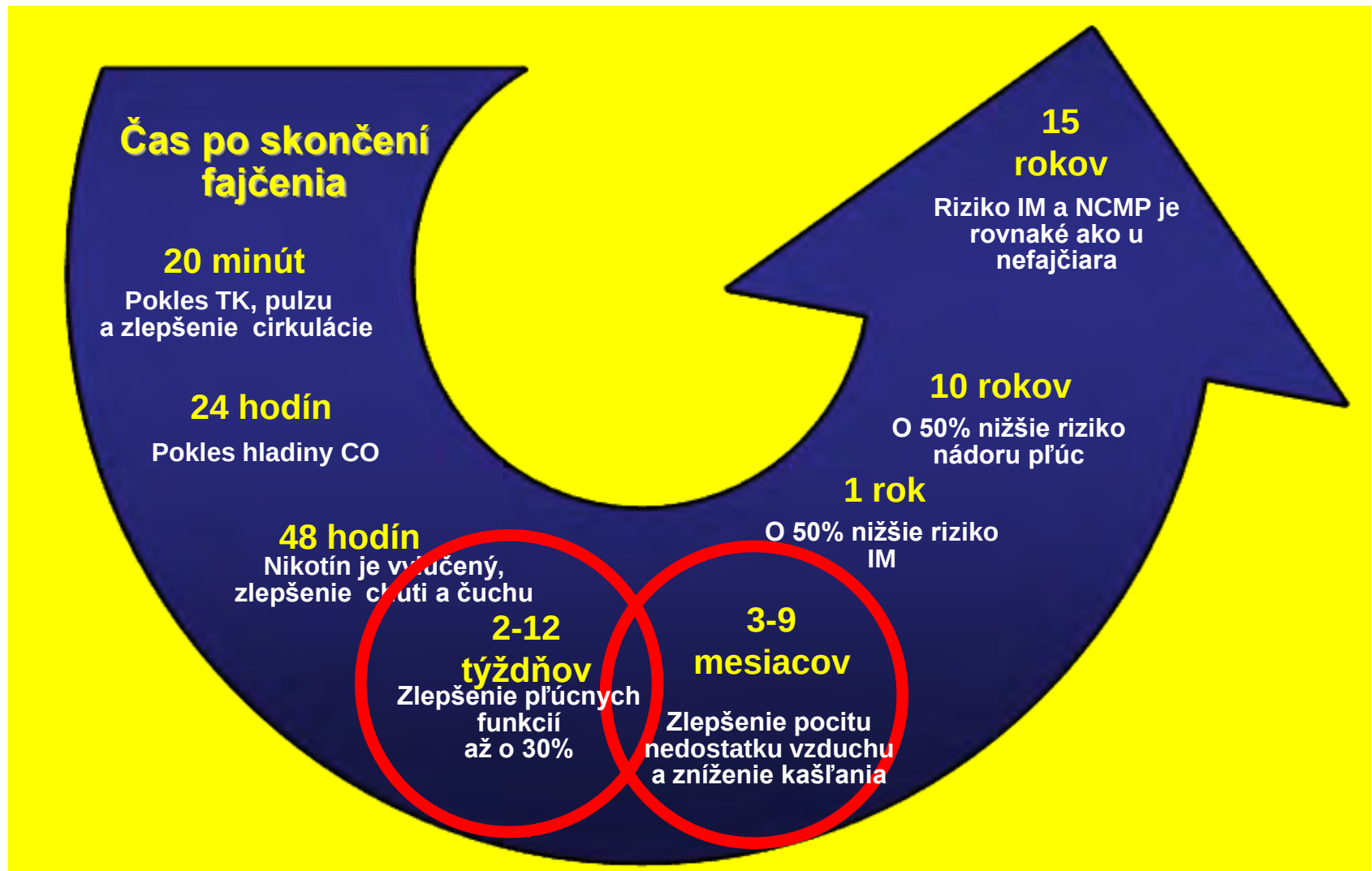

kvalita

dĺžka

Fletcher C, Peto R. *Br Med J*. 1977;1:1645-1648.

UKONČENIE FAJČENIA - ZDRAVOTNÉ BENEFITY

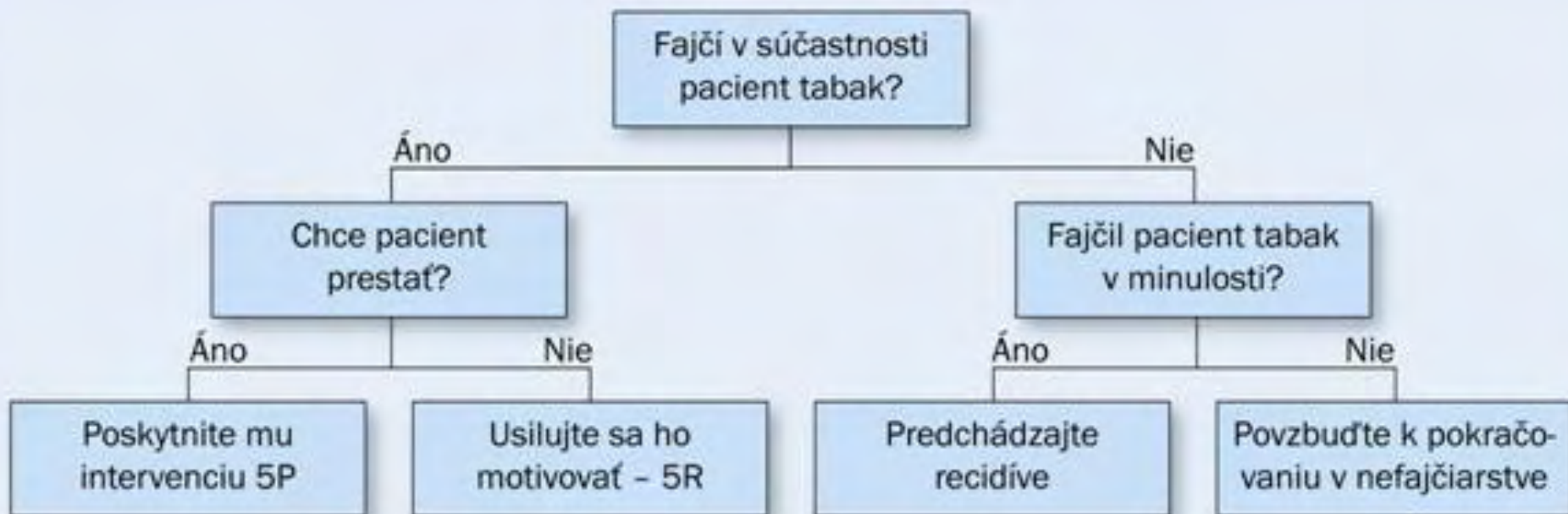
Intervencia a liečba tabakovej závislosti v ordinácii všeobecného-praktického lekára

- **Odporúčaná diagnostický a
liečebný postup pre
všeobecných praktikov**

www.vpl.sk

▪ **Všeobecný lekár má kľúčovú úlohu identifikovať každého fajčiara, diagnostikovať jeho závislosť, motivovať ho k nefajčeniu a navrhnúť, prípadne aj realizovať, adekvátnu liečbu.**

▪ **> 80% populácie ho navštívi aspoň 1x / rok, FAJČIARI aj viac – metóda kontinuálneho tlaku.**

MINIMÁLNA INTERVENENCIA – 5 P

- 1P Pýtaj sa** vždy, či pacient fajčí. Ak fajčí doplň podrobnosti v dokumentácii a
- 2P Porad'** presvedčivo a cielene vzhľadom na ochorenie a budúcnosť i rodinu, aby prestal
- 3P Posúd'** vôľu prestať, zhodnot' motiváciu: nie: 5 R, áno:
- 4P Pomôž** s liečbou sám alebo odošli do poradne - deň D, podpora priateľov+rodiny....
- 5P Pokračuj** v sledovaní - kontroly, pochváľ a vždy podpor liečenie relapsu-kontrola + ☎

MOTIVAČNÁ INTERVENCIA – 5 R

- 1R** **Motivácia, dôležitosť na 1. mieste** (*Relevance*)
-nájsť motiváciu, dôležitú, závažnú, významnú(relevantnú) pre fajčiara vzhľadom k jeho súčasnému a budúcemu zdravotnému stavu, rodine, veku, zamestnaniu, iné.
- 2R** **Riziko, individuálne riziká** (*Risks*)
vysvetliť, informovať, potencionálne riziká pokračujúceho fajčenia: akútne, dlhodobé, nedobrovoľné fajčenie, iné.
- 3R** **Užitočnosť, prospech** (*Reward*)
- identifikovať celkový prospech, úžitok zo zanechania fajčenia: zdravotný, ekonomický, vzhľad, rodina, iné.
- 4R** **Prekážky, bariéry, bloky** (*Roadblocks*)
-identifikovať bariéry, prekážky, bloky zanechania fajčenia napr. strach z abstinenčných symptómov, zo zlyhania, pribratia na váhe, depresie, iné
- 5R** **Opakovanie postupu** (*Repetition*)
motivačnej intervencie podľa potreby.

KONCEPCIA LIEČBY FAJČENIA

**FAJČENIE = psycho-sociálna + fyzická (drogová)
závislosť**

Nefarmakologická liečba

ovplyvnenie sociálno-psychologických väzieb,
behaviorálne postupy

+

Farmakologická liečba

**SÚČASNE A
DOSTATOČNE
DLHO**

Edukačný blok....Liečebný blok.....Udržiavací blok...
Opakovanie, kontinuálny, komplexný prístup.

Naši pacienti sa menia

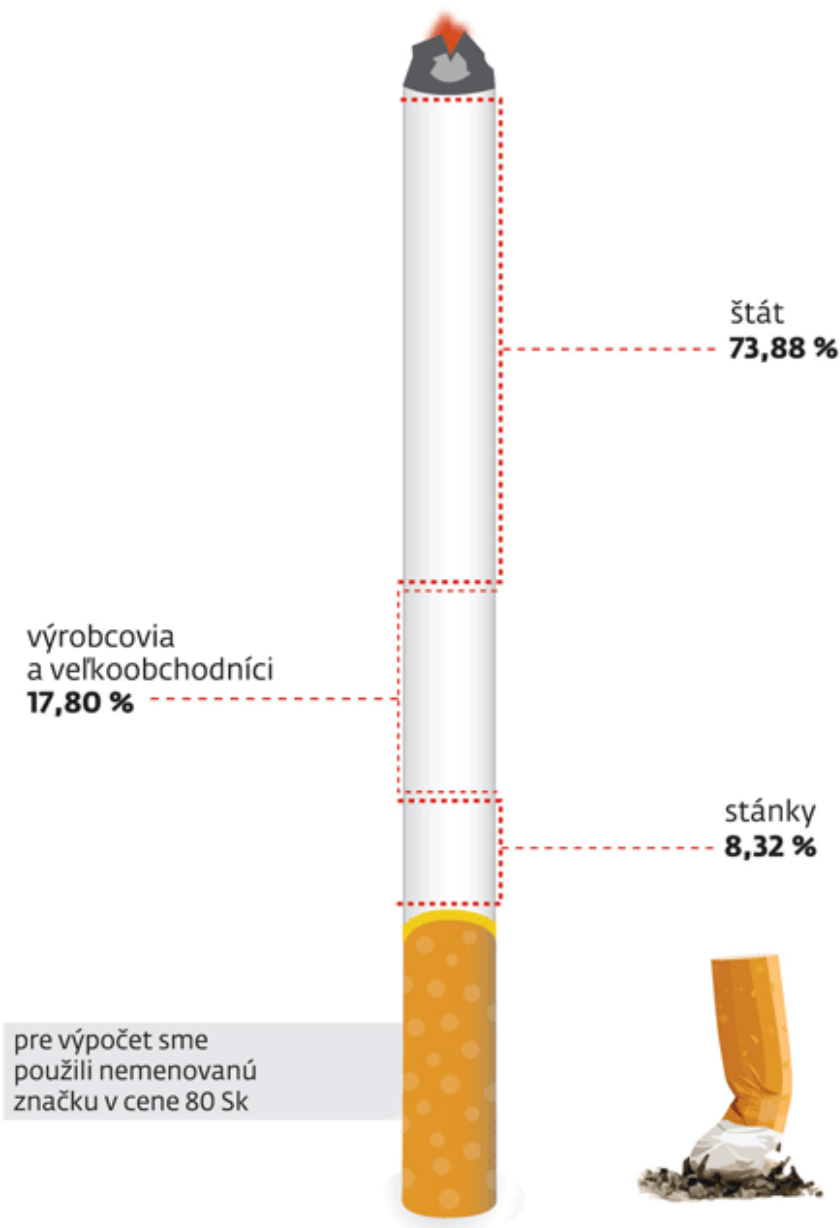

Prestanú fajčiť?

FINANČNÉ ZDROJE??

Koľko má kto z jednej cigarety

Percentá pre výrobcov, veľkoobchodníkov a stánky
zahŕňajú aj ich náklady.

Každý z nás je pole, políčko, na ktorom sú pri narodení zasiate rastlinky - ateroskleróza, rakovina, CHOCHP...

- **Od toho ako toto políčko každodenne obrábame(fajčenie, diéta, pohyb), závisí ako tieto rastlinky dozrievajú. Úroda je potom smrť na poškodenie pľúc – CHOCHP, srdcový infarkt, cievna mozgová porážka, náhla srdcová smrť, amputácia, rakovina...**

Prevencia- kedy ochorenia vznikajú a kedy spôsobujú ťažkosti a smrť?

č.	vek (v rokoch)	výskyt, vývoj, výsledky (rizikových faktorov, patológie, morbidita a mortalita)
1.	15-(18)	nízka pohybová aktivita, aterogénna a onkogénna diéta, hyperstenia, hyperinzulinémia, +fajčenie
2.	(18)-20-30	- fajčenie, aterogénna a onkogénna diéta, sedanterizmus, stres - hyperinzulinémia, abdominálna obezita, dyslipoproteinémia, prediabetes, prehypertenzia, metabolický syndrom
3.	30-40	- fajčenie, aterogénna a onkogénna diéta, sedanterizmus, stres - hyperinzulinémia, abdominálna obezita, prediabetes, prehypertenzia/hypertenzia, dyslipoproteinémia, metabolický syndrom
4.	40-50	nastupuje prvá, kardiovaskulárna vlna morbidity a mortality -hypertenzia, DM =ekvivalent ICHS, ICH-infarkt myokardu, NCMP, náhla smrť
5.	50-60-70	pokračuje prvá vlna+ nastupuje druhá, onkologická vlna morbidity a mortality spôsobená tými istými rizikovými faktormi

FAJČENIE!

**FAJČENIE!
CHOROBNOSŤ!!**

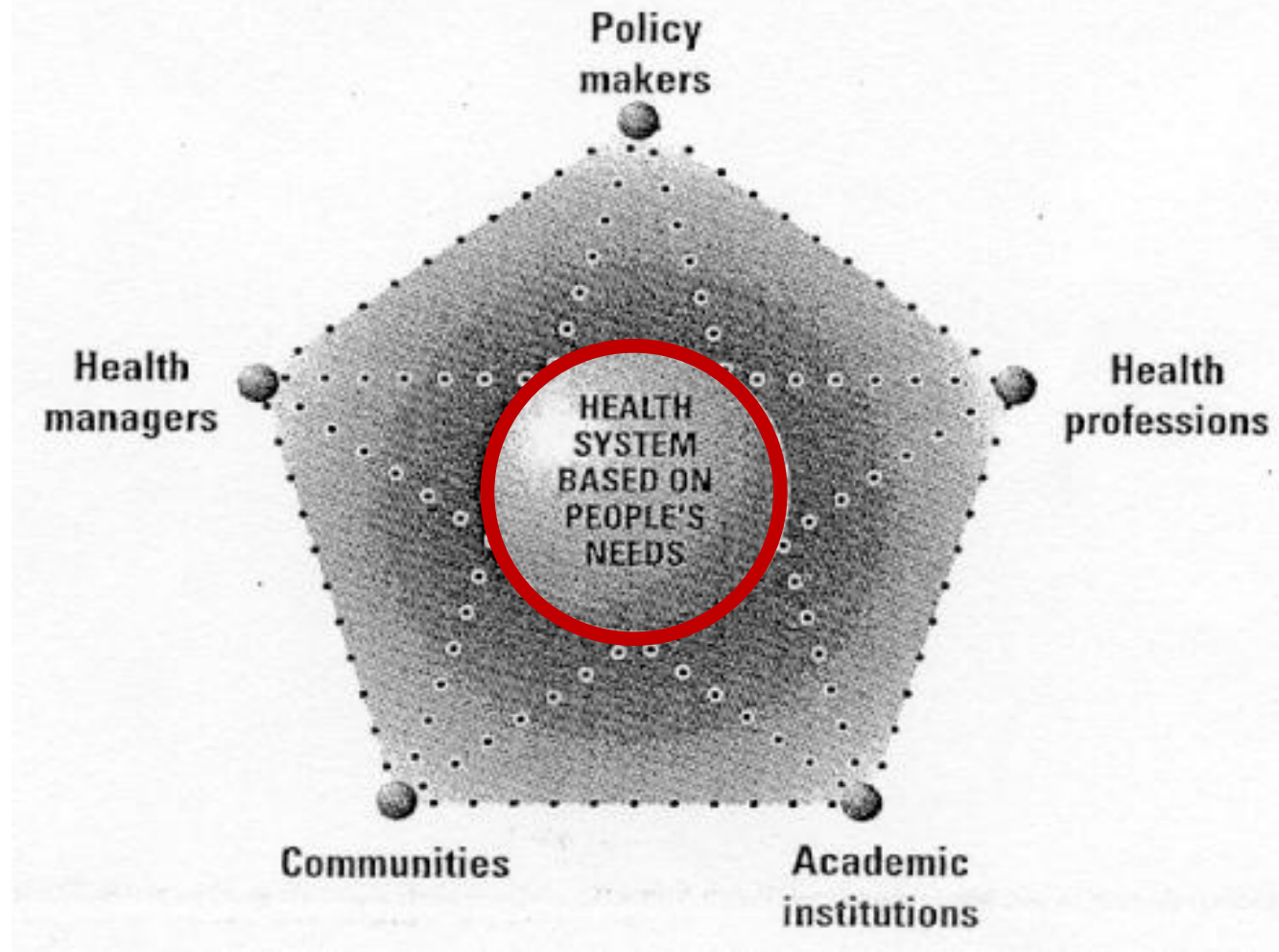
**FAJČENIE!
CHOROBNOSŤ!!**

**CHOROBNOSŤ +
ÚMRTNOSŤ!!**

**CHOROBNOSŤ +
ÚMRTNOSŤ!!**

PARTNERSHIP PENTAGON

ZDRAVOTNÝ SYSTÉM POSTAVÍŤ NA POTREBÁCH L'UDÍ

Ďakujeme špecialistom za spoluprácu...

